

A BÉKE-VILÁGTANÁCS KIÁLTVÁNYA

Mi, a béke hívei, akik 124 országból, 30 nemzetközi és több mint 200 nemzeti szervezet képviselőjében gyűltünk össze Budapesten — felhívást intézünk minden néphez, minden jóakarató emberhez, s nyomatékosan felhívjuk őket arra: egyesítsék erőfeszítéseiket a békéért és a nemzeti függetlenségért, valamint az imperializmus és a háború ellen vívott harcban.

Az emberiségre tengernyi szenvedést zúdít a fegyverkezési verseny, a nukleáris, a vegyi- és a biológiai fegyverek felhalmozása, az éhség és a tudatlanság. Még ma is fenyegetik a háborúk és a vérengzések szörnyű szenvedései; ma is népeket űznek el szülőföldjükről; népek válnak a gyarmatosítás és a fajüldözés áldozataivá.

A jövő azonban a népek tetteitől függ. E tettek függvénye, hogy az ellentétek kiéleződnek, vagy rendeződnek, hogy fegyverkezés vagy általános és ellenőrzött leszerelés; hogy nyomor vagy társadalmi fejlődés, önrendelkezési jog és nemzeti szuverénítás lesz-e része minden népnek, a világ minden részén.

Az 1969-es berlini béketalálkozó óta a béke erői nagy sikereket értek el; soraink szélesebbé váltak és növekedett tekintélyünk is.

Vietnam, Laosz és Kambodzsa népeinek hősi helytállása az Egyesült Államok indokínai agressziójával szemben, s különösképpen a Dél-Laoszban az agresszorokra mért vereség, az Egyesült Államokban a Nixon-politika ellen, a béke érdekében kifejtett tevékenység, a növekvő támogatás, amelyet az egész világ nyújt Indokína népei igaz ügyének győzelméhez — mindez rendkívül jelentős hozzájárulás a népek békéjéért és nemzeti függetlenségéért vívott harchoz. Támogatjuk a Dél-vietnami köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának legutóbbi, a párizsi tárgyalásokon tett javaslatát, valamint a Laoszi Hazafias Front és a Khmer Nemzeti Egységfront javaslatát, amelyek az indokínai békés rendezés észszerű alapját képezik. Az arab országok erőfeszítései, amelyeknek célja a közel-keleti válság politikai rendezése, az ENSZ 1967. november 22-i határozatának tiszteletben tartása alapján, valamint az izraeli agresszió maradványainak felszámolása, a palesztinai arab nép törvényes nemzeti jogainak és önrendelkezési jogának biztosítása, megfelelő alapot nyújt arra, hogy felszámoljuk a nemzetközi feszültség egyik veszedelmes tűzfészékét.

Afrikában a néptömegek harca erősödésének és — különösen a portugál gyarmatokon folyó fegyveres harcokat illetően — a nemzeti felszabadító mozgalom szélesedésének lehetünk tanúi.

Latin-Amerika haladó, nemzeti erőinek jelentős sikerei — különösen, amelyet Chilében értek el, — ösztönzést jelentenek valamennyi nép számára a világnak ezen a részén.

Országok szabadították fel magukat az imperialista tőkésék uralma alól azzal, hogy visszaszerezték saját természeti kincseiket. Új lépések születtek a béke és a népek biztonsága felé. A Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság, valamint a Lengyel Népköztársaság és az NSZK között megkötött szerződések megalapozták az európai helyzet normalizálódását. E lépések a szocialista országok következetes béke-erőfeszítéseit bizonyítják, s azt, hogy Nyugat-Európa bizonyos körei a politikai realizmus felé közelednek.

Az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés életbe lépett; a világ legtöbb állama aláírta azt a nemzetközi egyezményt, amely megtiltja, hogy a tengerek mélyén atomfegyvereket helyezzenek el. A Szovjetunió és az Egyesült Államok között tárgyalások folynak a stratégiai fegyverek korlátozásáról. A biztonság és az együttműködés kérdésével foglalkozó európai konferencia gondolata megértéssel és támogatással találkozik. Mégis súlyos veszélyek fenyegetik a békét és a népek biztonságát.

Az indokínai háború kiterjesztése, a közel-keleti feszültség fennmaradása az imperialista politika agresszív irányzatainak erősödését tanúsítja. Az amerikai imperializmus világalomra tör, beavatkozik más népek ügyeibe, megsérti a törvényes jogokat és a szuverénítást, rá akarja kényszeríteni akarátát a világ nagy kiterjedésű részeire. Az Egyesült Államok egyrészt támogatja az izraeli kormány annexiós álláspontját, másrészt minden közvetlen és közvetett eszközt felhasznál arra, hogy nyomást gyakorolhasson az arab országokra, hogy megsértse törvényes jogait, s ezzel akadályozza a közel-keleti válság rendezését. Támogatja a portugál gyarmatosítókat, akik pusztító háborút viselnek Mozambik, Angola és Bissau-Guinea népei ellen. Az imperialisták támogatják a gyarmatosítók beavatkozási kísérleteit a független Guineába. Dél-Afrika fagyűlölő rendszereire támaszkodva és katonai támaszpontokat létesítve az Indiai-óceán szigetein, veszélyeztetik e területek országait. Az amerikai imperializmus megsokszorozza provokációit a Kubai Köztársaság és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság ellen. Aláaknázza a haladó rendszereket, s akadályozni igyekszik a függetlenségi mozgalmakat Latin-Amerikában. Bátorítja a revansista mozgalmat a Német Szövetségi Köztársaságban s a militarizmus újjászületését Japánban.

Azok a súlyos események, amelyek újjá borítják Kelet-Pakisztánt, azt követelik a béke híveitől, hogy szolidaritási akciót kezdeményezzenek a vérengzések megszüntetéséért és a menekültek segítéséért.

A katonai kiadások — amelyek az infláció és a nyomor forrásai — mind elviselhetetlenebb terhet jelentenek a világ gazdasága számára. Az utóbbi öt évben az Egyesült Államok körülbelül 400 milliárd dollárt költött katonai célokra. A nukleáris fegyverek ereje — nem számítva a többi tömegpusztító fegyver erejét — 20 év alatt a világon több milliászoro-

sára növekedett. Ennek ellenére folytatódik a még pusztítóbb erejű fegyverek kutatása. Reális a veszély, hogy fellángol a világháború tüze.

Létfontosságú feladata a béke valamennyi hívének a katasztrófa megakadályozása. Az imperializmus agresszív politikájával mi a béke aktív védelmét, a nemzetközi biztonság megerősödéséért folytatott harcot állítjuk szembe. Most azt tartjuk legfontosabbnak, hogy Indokínában felszámoljuk a háborús tűzfészkeket, az Egyesült Államok és csatlósainak csapatai azonnal, teljes számban vonuljanak ki a világ e részéről, s hogy a Közel-Keleten meghiúsítsuk az Egyesült Államok és az izraeli kormány agressziós politikáját.

Követeljük, hogy világkonferenciát hívjanak össze a leszerelés problémáinak megtárgyalására. Támogatjuk azt a javaslatot, hogy üljön össze az öt atomhatalom konferenciája, s konkrét intézkedéseket fogadjon el a nukleáris leszerelés érdekében. Követeljük a vegyi- és bakteriológiai fegyverek betiltását és a fegyverkészletek elpusztítását.

Harcolunk a külföldi katonai támaszpontok megszüntetéséért és a katonai szövetségek felbontásáért. A katonai kiadások csökkentése jelentős erőforrásokat szabadíthatna fel, amelyeket a haladás és a fejlődés érdekében lehetne hasznosítani. Követeljük, hogy szerezzenek érvényt az ENSZ határozatainak, amelyek a még fennálló gyarmati rendszerek, valamint a faji megkülönböztetés minden formájának megszüntetésére vonatkoznak.

Javasoljuk: valósítsanak meg olyan európai biztonsági és együttműködési rendszert, amely a második világháború végén kialakult határok elismerésén alapszik. Javasoljuk, hogy olyan kapcsolatokat teremtsenek Európa valamennyi országa között, amelyek figyelembe veszik a nemzetközi jog szabályait.

Biztosítani kell az ENSZ egyetemlegességét azzal, hogy azokat az országokat is felveszik a szervezetbe, amelyek még nem tagjai.

E követeléseket minden békeerő magáénak vallja. A tapasztalatok bebizonyították, hogy a béke erőinek egysége a siker záloga. Vonatkozik ez az indokínai amerikai agresszió elleni harcra s arra a folyamatos támogatásra is, amelyet a nemzeti függetlenségükért küzdő népek harcához nyújtunk. A béke és az együttműködés előmozdításában támaszt jelent számunkra a szocialista országok és más — köztük az el nem kötelezett — országok politikája. Mozgalmunk ereje egyetemlegességében rejlik.

Az ember új energiaforrásokat vett birtokába. Harcban áll a természet erőivel, meghódítja a világot s le tudja győzni az éhséget, a betegséget. Saját cselekedeteitől függ, hogy megszabaduljon a fegyverkezés terhétől és attól a csapástól, amit a háború jelent.

Kezünket nyújtjuk mindazoknak, akik lelkiismereti kérdésnek tekintik az emberiség sorsának alakulását. Jelszavunk ma: összefogás, akcióegység!

A háború az ember rabszolgaságát jelenti. A béke a szabadságot hozza meg számára*.

---

* A Béke-világtanácsnak f. év május 16-án Budapesten tartott közgyűléséből.

AZ ANGOL UNITÁRIUS EGYHÁZ ÜDVÖZLETE

Mi, az Angol Unitárius Egyház Főtanácsa, 1971 április 16—20 napjain Birminghamben tartott ülésünkből meleg üdvözetünket küldjük a Romániai Unitárius Egyház Püspökének, Főtanácsának és híveinek.

Hosszú időn át szokás volt évenként küldeni ilyen testvéri üdvözetet, de ez a mostani kiemelkedik a többiek közül, mivel éppen 150 évvel ezelőtt küldötték elődeink az első üdvözetet az erdélyi unitárius egyháznak. Mint a világ legrégebbi unitárius egyháza, méltán lehetnek büszkéek múltjukra, melynek koronája volt az 1968-ban tartott 400 éves évforduló ünnepe.

Országunkban is évszázadok óta nagy számban voltak, akik tanúságot tettek az unitárius hit mellett. Ők hozták létre azokat az egyházközségeket, melyek több mint két évszázadon át a lelkiismereti szabadság és valóságos türelem alapján állottak, és melyek hűségesen hordozták az unitárius nevet, de voltak olyan vallási közösségek is, amelyek az unitárius elnevezés nélkül szolgálták az unitárius eszméket. S bár ezek az egyházközségek keresték az egymással való társulásban az egységet és a kölcsönös támogatást, mégis csak 1825-ben tudták létrehozni jelenlegi egyházi szervezetünket.

Az angliai unitáriusok csupán ezt megelőzőleg szereztek tudomást az erdélyi unitáriusokról, de ettől kezdve fokozatosan kialakult az a szoros kapcsolat, mely ma összeköt minket. Azóta egyházaink közötti hivatalos képviseltek és magánlátogatások száma állandóan növekedett. 1821 április havában küldötték elődeink Angliából az erdélyi unitáriusoknak az első üzenetet latin nyelven: „Unitariorum in Anglia fides, historiae et status praesentis brevis expositio“ címen, mely egyben rövid beszámolót nyújtott az angol unitáriusok történetéről és vallásáról. Illő tehát, hogy 150 év múltán megemlékezzünk erről az eseményről és örvendezzünk annak a hitnek és barátságunknak, mely ma is változatlanul és szilárdan fennáll közöttünk és összekapcsol.

Imádkozunk és dolgozunk, hogy ez a barátság örökké fennálljon, és ez a hit ihlessen mindnyájunkat és az utánunk jövőket Istenországára szolgálatára, amely után vágyunk és amelyet megvalósítani törekedünk.

ARNOLD GRAVES
elnök

BRIAN L. GOLLAND
főtitkár